

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 27 januari 2022

Zaaknummer : 952013
Team : Ruimtelijk Beleid Heemstede
Portefeuillehouder : A.P. van der Have
Openbaarheid : Actief openbaar

ONDERWERP

Verstedelijkingsstrategie Metropoolregio Amsterdam

SAMENVATTING

In november 2019 hebben het Rijk en de Metropoolregio Amsterdam (MRA) de uitgangspunten bepaald voor de ontwikkeling van het toekomstige verstedelijkingsconcept van de MRA. Het verstedelijkingsconcept is nu aan de MRA-deelnemers voorgelegd met de vraag of zij het verstedelijkingsconcept kunnen onderschrijven. Het college stelt de gemeenteraad voor bijgevoegde zienswijze te geven op de definitieve versie van het verstedelijkingsconcept voor de MRA.

JURIDISCH EN BELEIDSKADER

De samenwerkingsafspraken van 32 gemeenten, 2 provincies en de Vervoerregio Amsterdam.

Voor de inbreng van Zuid-Kennemerland en Heemstede is de Zuid-Kennemer Agenda leidend en in het verlengde daarvan beleidsdocumenten als:

- Het Ontwikkelperspectief Binnenduinrand (2018)
- De Bereikbaarheidsvisie Zuid-Kennemerland (nog vast te stellen)
- Het Woonakkoord (2021)
- De motie "Heemstede, Groene Oase in de MRA" (2019)
- De motie "Heemstede in de MRA-mobiliteit" (2019)

BESLUIT B&W

1. De raad voor te stellen om het Verstedelijkingsconcept (versie 3) als basis voor het maken van afspraken met Rijk en regio in het vervolgtraject van de MRA Verstedelijkingsstrategie op hoofdlijnen te onderschrijven en de bij dit raadsvoorstel gevoegde zienswijze op het Verstedelijkingsconcept te zenden aan het bestuurlijk kernteam Verstedelijkingsstrategie van de Metropoolregio Amsterdam;
2. Het voorstel voor te leggen aan de commissie Ruimte om advies te geven aan de raad (A-stuk).

BESLUIT RAAD

De raad van de gemeente Heemstede;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 21 december 2021

besluit:

Het Verstedelijkingsconcept (versie 3) als basis voor het maken van afspraken met Rijk en regio in het vervolgtraject van de MRA Verstedelijkingsstrategie op hoofdlijnen te onderschrijven en de bij dit raadsvoorstel gevoegde zienswijze op het Verstedelijkingsconcept te zenden aan het bestuurlijk kernteam Verstedelijkingsstrategie van de Metropoolregio Amsterdam.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 27 januari 2022

De raad voornoemd,

de griffier,

de voorzitter,

AANLEIDING

Wat houdt de verstedelijkingsstrategie in?

Het Rijk werkt sinds een aantal jaren steeds vaker programmatisch samen met de stedelijke regio's van Nederland vanwege de steeds complexere verstedelijkingsvraagstukken die zich daar voordoen. Het MRA-programma "Samen Bouwen aan Bereikbaarheid" (SBAB) en de Verstedelijkingsstrategie zijn hier voorbeelden van.

De Verstedelijkingsstrategie is de gebiedsgerichte uitwerking van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De strategie wordt opgenomen in de Omgevingsagenda Noordwest Nederland en vormt daarmee het gezamenlijke beleidskader en de uitvoeringsagenda voor de samenwerking tussen Rijk en regio.

Doel is niet om nieuw beleid te maken, maar om de samenhang tussen bestaande thema's en beleid te tonen en de ruimtelijke consequenties voor de regio voor de komende decennia in beeld te brengen. De strategie richt zich zowel op de middellange (tot 2030) als de lange termijn (2030-2050).

Met het Verstedelijkingsconcept willen Rijk en regio de onderstaande 10 ambities bereiken:

1. de hele metropoolregio profiteert van de groei;
2. er zijn genoeg woon- en werkmilieus van goede kwaliteit;
3. we versterken diversiteit en verbondenheid in de economie;
4. we brengen wonen en werken meer met elkaar in balans;
5. de MRA wordt beter bereikbaar en bereikbaar;
6. de regio biedt een gezonde leefomgeving;
7. we stoten minder broeikasgassen uit;
8. we versterken de kracht van ons gevarieerde landschap;
9. we richten de regio zo in dat die bestand is tegen de gevolgen van klimaatverandering;
10. we vergroten de biodiversiteit.

In de Verstedelijkingsstrategie van de MRA komen alle keuzes, die we moeten maken, bij elkaar. Van hoe we duurzaam willen leven, wonen, werken en ons verplaatsen tot hoe we omgaan met landschap, energie, water, natuur en circulaire economie. De Verstedelijkingsstrategie draait daarmee niet om het bouwen van huizen, kantoren of bedrijventerreinen, maar om het bouwen van een evenwichtig, duurzaam en economisch krachtig netwerk van dorpen en (centrum)steden met een gezonde en veilige leefomgeving.

De Verstedelijkingsstrategie bestaat uit drie onderdelen: het verstedelijkingsconcept, de fasering van integraal te ontwikkelen gebieden en een investeringsstrategie.

- Het *verstedelijkingsconcept van de MRA* voor de middellange en lange termijn vormt het gemeenschappelijke kader voor de noodzakelijk geachte interventies van Rijk en regio (ligt nu voor);
- Door *fasering met bijbehorende ijkmomenten* ontstaat een uitvoerbare aanpak van integraal te ontwikkelen gebieden en thematische opgaven waarvoor gezamenlijke interventies van Rijk en regio noodzakelijk zijn;

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 27 januari 2022

- In een *investeringsstrategie en uitvoeringsprogramma(s)* wordt de uitvoering van de het Verstedelijkingsconcept en de haalbaarheid daarvan vastgelegd. De uiteindelijke investeringsbeslissingen voor bereikbaarheid vinden plaats in het programma “Samen Bouwen aan Bereikbaarheid” (SBAB) en het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport (BO MIRT).

Wat brengt het Verstedelijkingsconcept de regio Zuid-Kennemerland en Heemstede?

De afspraken over de ontwikkeling van de MRA en de financiering daarvan tussen het Rijk en de MRA worden gemaakt op basis van het Verstedelijkingsconcept. Het daarom is van belang dat de regionale speerpunten goed zijn verwerkt in het Verstedelijkingsconcept.

Voor de Zuid-Kennemerlandse input is de Zuid-Kennemer Agenda leidend geweest (raadsbesluit dd. 30 januari 2020). De speerpunten voor de regio Zuid-Kennemerland in het Verstedelijkingsconcept zijn bijvoorbeeld:

- de gebiedsontwikkeling rond knooppunten met goed bereikbare woningbouw en economische functies;
- het belang van recreatie en natuur rond de steden met nieuwe verbindingzones;
- een goed functionerend mobiliteitssysteem in en rond Haarlem voor regionaal verkeer en vervoer;
- kustversterking op de langere termijn als gevolg van zeespiegelstijging in combinatie met upgrading van de badplaatsen.

Heemstede zal geen concrete projecten inbrengen waar direct BO-MIRT-gelden tegenover staan (zoals dat voor het fietsparkeren bij station Heemstede-Aerdenhout het geval was). Van de herkenning en erkenning van het economisch profiel van Zuid-Kennemerland, waardoor een betere woon-werkbalans kan worden verkregen en afspraken over bijvoorbeeld de verbreding van de A9, de Velserboog, de aantakking van de regio op de (doorgetrokken) Noord-Zuidlijn, de ontwikkeling van diverse knooppunten en gebiedsontwikkeling als Haarlem Zuid-West zijn alle regiogemeenten en dus ook Heemstede gebaat.

Voorgeschiedenis

november 2019	Rijk en de MRA hebben de uitgangspunten bepaald voor de ontwikkeling van het toekomstige verstedelijkings-concept van de MRA, inclusief de relevante lopende trajecten (zoals bijvoorbeeld “Samen Bouwen aan Bereikbaarheid – SBaB” en “Metropolitaan Landschap”);
8 juni 2020	Inhoudelijke afspraken met de ministeries van BZK, I&W en EZK over het woningprogramma tot 2030 in samenhang met prioriteiten bereikbaarheid, het evenwichtig spreiden (10%) van de werkgelegenheidsgroei over een aantal stadsharten, prioritair no-regret-maatregelen voor het oplossen van capaciteitsproblemen in de energienetwerken en verdere uitwerking van deze afspraken voor enkele integraal te ontwikkelen gebieden.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 27 januari 2022

juli 2020	Raden en staten geïnformeerd over de stand van zaken van dat moment. Vervolgens zijn ambtelijke gebiedsgesprekken gevoerd in de deelregio's die inhoudelijke verdieping hebben aangebracht in het verstedelijkingsconcept;
maart 2021	Raden en staten zijn opnieuw geïnformeerd over de planning en het besluitvormingsproces van de verstedelijkingsstrategie MRA;
30 maart 2021	De eerste versie van het verstedelijkingsconcept is vrijgegeven met de status 'ambtelijk concept' voor de consultatie van raden, staten en stakeholders;
7 april 2021	Dit eerste tussenproduct is aan de gemeenteraden toegelicht door de projectorganisatie en zijn de eerste reacties opgehaald;
1 juli 2021	De gemeenteraad van Heemstede heeft de wensen en opvattingen over de tweede versie van het verstedelijkingsconcept gegeven (bijlage 5);
8 november 2021	De derde en definitieve versie van het Verstedelijkings-concept (bijlagen 3) is aan de raden en staten aangeboden met de vraag of zij kunnen onderschrijven dat het Verstedelijkingsconcept voldoende basis biedt voor het maken van afspraken met het Rijk en binnen de metropoolregio. Voor Zuid-Kennemerland betreft dit vooral de ambities en de keuzevraagstukken die expliciet zijn opgenomen op pagina 78-80 van het verstedelijkingsconcept.

MOTIVERING

- *De aard en omvang van de verstedelijkingsvraagstukken vraagt om een integrale visie*

Het Rijk werkt sinds een aantal jaren steeds vaker programmatisch samen met de stedelijke regio's van Nederland. De reden is dat de verstedelijkingsvraagstukken per regio steeds complexer en anders zijn. Het MRA programma Samen Bouwen aan Bereikbaarheid en de verstedelijkingsstrategie zijn hier voorbeelden van. De groei in de regio is namelijk aanzienlijk, de ruimte is beperkt en verschillende thema's grijpen complex op elkaar in.

Het oplossen van de wooncrisis, maar ook het faciliteren van de economische groei kan niet zonder maatregelen op het gebied van bereikbaarheid. Deze maatregelen waren toch al noodzakelijk en zeker ook voor de regio Zuid-Kennemerland. Bovendien bevindt de mobiliteit zich in een transitie naar OV en fiets dat om andere infrastructuur vraagt. Verder is het raadzaam om de gebiedsontwikkeling duurzaam te combineren met energietransitie, circulaire bouw en klimaatadaptatie, maar ook met een gezonde leefomgeving en een sociaal evenwicht in stad en regio.

Sinds de vaststelling van de MRA Agenda in 2020 werkt de regio Zuid-Kennemerland daarom in MRA-verband samen met het Rijk aan een verstedelijkingsconcept, waarin de genoemde thema's een plaats hebben gekregen. Het gaat hier niet zozeer om nieuwe beleidsafspraken, maar vooral om

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 27 januari 2022

de uitwerking van de ruimtelijke consequenties van de verschillende, gecombineerde thema's voor de regio de komende decennia.

- *De verstedelijkingsstrategie vormt de basis voor investeringen van het Rijk in de MRA*

Het verstedelijkingsconcept van de MRA voor de middellange en lange termijn vormt met zijn ontwikkelprincipes, toekomstbestendige systemen, handelingsperspectieven voor integraal te ontwikkelen gebieden, het gemeenschappelijke kader voor noodzakelijk geachte interventies van Rijk en regio. Het verstedelijkingsconcept is daarmee een belangrijke bouwsteen voor de nog op te stellen investeringsstrategie.

Het is goed dat een complexe ontwikkeling als de verstedelijking in onze regio met consequenties voor leefomgeving, economie, woningbouw, mobiliteit en verduurzaming wordt aangepakt in samenhangende programma's en dat hiertoe een dagelijkse samenwerking met het Rijk is ontstaan. Het Rijk is een belangrijke partner bij de meeste thema's. Het is de bedoeling dat de Verstedelijkingsstrategie leidt tot snellere investeringsbesluiten bij Rijk en regio.

- *De Heemstedse zienswijze is beantwoord in de nota van beantwoording van 8 november 2021*

Heemstede heeft op 1 juli 2021 de wensen en opvattingen (zienswijze) over de tweede versie van het verstedelijkingsconcept afgegeven. In de nota van beantwoording (bijlage 4) is de beantwoording van de Heemstedse zienswijze te vinden op pagina 70-72.

De belangrijkste elementen uit de beantwoording van de zienswijze zijn:

- Het Verstedelijkingsconcept is in lijn met de uitspraken van de gemeenteraad van Heemstede. Uitgegaan wordt van door de gemeente zelf aangedragen initiatieven voor woningbouw zoals opgegeven in de plancapaciteitsmonitor MRA. Tegelijkertijd is door opname van Nationale Parken Nieuwe Stijl geprobeerd verbinding te leggen met de ambities van de gemeente in de Binnenduintrand waarbij natuur, recreatie, historisch erfgoed en gebieden om rust te vinden, een plek krijgen;
- Met waardering is geconstateerd dat voor natuur en recreatie de inhoud goed aansluit op de wensen van de gemeente Heemstede. Uiteraard moet dit leiden tot concrete acties naar uitvoering;
- Alle modaliteiten zijn van belang in het MRA netwerk. Als MRA partners wordt gewerkt aan de mobiliteitstransitie richting fiets en OV voor de doorstroming van de bestaande wegen en voor een gezonde leefomgeving in dorpen en steden. Het toekomstig functioneren van de N201 wordt in de netwerkstudie, het Multimodaal toekomstbeeld, verder uitgewerkt en voor de deelregio's fijnmaziger in kaart gebracht;
- De MRA wil net als Heemstede de balans tussen wonen en werken behouden en verbeteren. Daarom is de inzet in het verstedelijkingsconcept, om bedrijven te verleiden zich in de verschillende deelregio's te vestigen, steeds passend bij de eigen kwaliteiten van die deelregio's. Alle deelregio's in de MRA leveren daarbij een specifieke bijdrage aan de sterke economie van de MRA als geheel met een nationaal belang. Om nog meer duiding te geven aan die verschillende bijdragen, zijn in versie 3 voor elke deelregio teksten toegevoegd

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 27 januari 2022

- in het onderdeel “integraal te ontwikkelen gebieden”. In hoofdstuk 3A is voorts een alinea opgenomen over ongemengde bedrijventerreinen;
- De uitwerking van de Verstedelijkingsstrategie vraagt om een langjarig commitment. De regio Zuid-Kennemerland zal daarbij vanzelfsprekend betrokken worden bij de ontwikkeling van een gezamenlijke koers voor de ontwikkeling van de MRA en de te maken afspraken over hoe die gezamenlijke inspanning wordt vormgeven.

ZIENSWIJZE COLLEGE

Algemeen

Wij onderschrijven op hoofdlijnen de definitieve versie van het verstedelijkingsconcept. Het is goed om te constateren dat naast de inzet op woningbouw, een goede verdeling van de werkgelegenheid in de MRA en balans in woon- en werklocaties ook wordt nagedacht hoe de MRA leefbaar blijft met aandacht voor duurzaamheid, klimaatadaptatie en landschap. Dit sluit goed aan op de ambities die Heemstede met betrekking tot de regio Zuid-Kennemerland heeft en de positie van Zuid-Kennemerland in de MRA.

Tegelijkertijd constateren wij dat niet alle punten zijn verwerkt en dat voor een aantal punten wordt verwezen naar de uitvoeringsfase. Hieronder volgt een themagewijze reactie:

Wonen

Voor de toekomst heeft de raad van Heemstede uitgesproken dat groen, natuur en ruimte voor rust(recreatie)gebied belangrijke functies zijn, die even belangrijk zijn als woon- en werkfuncties. Het is goed te constateren dat voor de Verstedelijkingsstrategie uitgegaan wordt van door de gemeente zelf aangedragen initiatieven voor woningbouw zoals opgegeven in de plancapaciteitsmonitor MRA. Dat geeft elke gemeente voldoende ruimte om tot een zorgvuldige belangenafweging tussen de verschillende opgaven en de aanwezige waarden te maken.

Mobiliteit

In onze zienswijze op versie 2 van het Verstedelijkingsconcept hebben wij aangegeven dat het verbeteren van de bereikbaarheid voor Heemstede een belangrijke randvoorwaarde voor de verdere ontwikkeling van de regio Zuid-Kennemerland. Alle vervoerwijzen (auto, OV en fiets) zijn daarbij van even groot belang. De vervoerwijze(n) die voor een maatregel het beste resultaat biedt of bieden, moeten voor die maatregel in beeld komen.

Wij missen in dit kader ook in versie 3 van het Verstedelijkingsconcept de HOV-as Zandvoort-Heemstede-Hoofddorp. Deze is gedeeltelijk (als onderdeel van andere verbindingen) wel aangeduid, maar deze verbinding als geheel vinden wij niet terug op de kaarten.

Het toekomstig functioneren van de N201 wordt in de netwerkstudie, het Multimodaal toekomstbeeld, verder uitgewerkt en voor de deelregio's fijnmaziger in kaart gebracht. Heemstede vindt het belangrijk dat in dit dossier naar concrete oplossingen voor de verkeersdruk wordt gezocht, bijvoorbeeld door een (extra) oost-west-verbinding ten noorden van Hoofddorp, en wil op dit onderdeel graag betrokken worden bij de uitwerking op deelregionaal niveau.

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 27 januari 2022

Natuur/recreatie

Wij zijn tevreden over de aandacht voor dit thema in het definitieve Verstedelijkingsconcept. Wij blijven in dit kader aandacht vragen voor het belang om te investeren in natuur en recreatie naarmate de verstedelijking toeneemt. Het is nog steeds niet duidelijk tot welke concrete acties dit gaat leiden. Dit is bij uitstek een bovenlokale opgave en het is goed dat zowel de investeringskant als de beheerkant in de verstedelijkingsstrategie worden geagendeerd.

Economie en werk

De spreiding van werkgelegenheid heeft in het definitieve Verstedelijkingsconcept een plek gekregen. Na jaren van concentratie in het hart van de MRA (Amsterdam – Haarlemmermeer) wordt een kentering beoogd van 10% richting de economische knooppunten in de omliggende regio's. Dit is een positieve ontwikkeling.

Betrokkenheid bij het proces

In de zienswijze van Heemstede op de tweede versie van het Verstedelijkingsconcept van 1 juli 2021 is al aangegeven dat het abstractieniveau van de verstedelijkingsstrategie en de hieruit voortvloeiende afspraken met Rijk en regio hoog is. Het is dan ook niet onlogisch dat sommige onderwerpen in het vervolgtraject of in de uitvoeringsfase worden opgepakt. Wij blijven erop toezien dat de hiervoor genoemde thema's en opgaven worden betrokken bij de uitwerking in programma's en projecten.

FINANCIËN

Het betreft een ruimtelijke visie, waarvan de eventuele financiële effecten onderwerp van gesprek zijn van het bestuurlijk overleg MIRT. De resultaten van dat overleg zullen vervolgens weer worden verwerkt in de MRA begroting en verantwoord in de jaarverantwoording.

PLANNING/UITVOERING

De MRA wil graag vóór 11 februari 2022 van de deelnemers horen of zij het Verstedelijkingsconcept onderschrijven als gezamenlijke basis voor Rijk-regio afspraken (via het BO-MIRT) en voor regio-afspraken in de relevante regionale projecten en programma's.

Vervolgtraject

Als het Verstedelijkingsconcept wordt onderschreven, dan worden verstedelijkingsopgaven door de MRA met het Rijk concreter uitgewerkt in een Verstedelijkingsakkoord en worden de oplossingen en fasering opgenomen in de investeringsstrategie (bekostiging en financiering) en een uitvoeringsprogramma.

Het Rijk wil de Verstedelijkingsstrategie op te nemen in de Omgevingsagenda Noordwest Nederland en daarmee in het rijksbeleid. Binnen de MRA zal het Verstedelijkingsconcept doorwerken in de relevante lopende uitvoeringslijnen. De bestuurlijke gesprekken daarover vinden plaats in de diverse MRA-platforms. De bevoegdheden van alle MRA-deelnemers en de betrokkenheid van raden en Staten in het vervolgproces blijven daarbij volkomen overeind.

Onder andere in de MRA Raadtafel zal worden besproken wanneer en hoe het vervolgproces vorm kan worden gegeven. Naar verwachting zullen de deelnemers

Raadsbesluit

Raadsvergadering: 27 januari 2022

in het voorjaar van 2022 nader worden geïnformeerd over gezamenlijke MRA en Rijk-regio vervolgacties.

PARTICIPATIE EN COMMUNICATIE

Om tot dit verstedelijkingsconcept voor de MRA te komen, zijn gesprekken gevoerd met de betrokken ambtelijke organisaties, vertegenwoordigers van de platforms en bestuurders uit de deelregio's. De verstedelijkingsstrategie van de MRA wordt onderdeel van de Omgevingsagenda Noordwest Nederland. Dit is de gebiedsgerichte uitwerking van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). Hiermee geeft de visie (mede) richting aan toekomstige provinciale en gemeentelijke omgevingsvisies en -agenda's.

DUURZAAMHEID

-

BIJLAGEN

Bijlage 1: Concept-zienswijze Heemstede op versie 3 van het Verstedelijkingsconcept

Bijlage 2: Aanbiedingsbrief Verstedelijkingsconcept MRA voor raden en staten d.d. 8 november 2021;

Bijlage 3: MRA Verstedelijkingsconcept (versie 3) d.d. 8 november 2021;

Bijlage 4: Nota van Beantwoording wensen en opvattingen op het Verstedelijkingsconcept;

Bijlage 5: Zienswijze Heemstede op versie 2 van het Verstedelijkingsconcept d.d. 1 juli 2021.